

Sygn. akt I C 225/19

WYROK

1 **W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 18 października 2019 r.

Sąd Rejonowy w Tczewie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący Sędzia Anna Ściepuro

Protokolant starszy sekretarz sądowy Anna Kordecka

po rozpoznaniu w dniu 18 października 2019 r. w Tczewie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w B.

przeciwko B. P.

o zapłatę

I. oddala powództwo,

II. zasądza od powoda (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w B. na rzecz pozwanego B. P. kwotę 900 zł (dziewięćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w sprawie.

Sygn. akt I C 225/19

UZASADNIENIE

W dniu 14 listopada 2017 r. powód (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w B. wniósł pozew przeciwko B. P. o zapłatę kwoty 4.082,65 zł wraz z umownymi odsetkami za opóźnienie w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 29 października 2017 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu powód wskazał, że pozwany zobowiązał się poprzez podpisanie weksla z dnia 17 marca 2016 r. do zapłaty w dniu 28 października 2017 r. kwoty 4.082,65 zł. W dniu 28 września 2017 r. powód wezwał pozwanego do wykupu weksla, jednakże B. P. nie uregulował zadłużenia. Wezwanie do dobrowolnego spełnienia świadczenia okazało się bezskuteczne.

W piśmie z dnia 08 marca 2018 r. powód wskazał, iż wnosi o zasądzenie wskazanej w treści pozwu należności wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie.

W dniu 31 października 2018 r. w sprawie o sygn. akt I Nc 3282/18 wydał został nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, od którego skutecznie wniósł sprzeciw pozwany. Pozwany B. P. w sprzeciwie wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł. Pozwany podniósł zarzut spełnienia roszczenia, nieważności postanowień umowy dotyczących świadczeń ubocznych – prowizji i odsetek oraz możliwości dokonania wcześniejszej spłaty, niedopełnienia obowiązku informacyjnego oraz zastosowania w treści umowy klauzul niedozwolonych. Pozwany wskazał, że należność powoda dochodzona w niniejszym postępowaniu wygasła poprzez spełnienie świadczenia, nadto szereg postanowień umowy pożyczki jako stosunku podstawowego pozostaje nieważna,

co skutkuje brakiem podstawy roszczeń powoda. Dołączył pisma, które strony wymieniały między sobą przed postępowaniem sądowym, gdzie owe kwestie podnosił.

Pozwany wskazał, że po zsumowaniu kwot ujawnionych w umowie zawartej przez pozwanego z (...) S.A. (punkt 1.4 a-c), można byłoby uznać, iż poniósł on koszty pozaodsetkowe w kwocie 5.088 zł, spółka posługuje się kwotą 5.712 zł, zaś przy użyciu wskazanego w ustawie o kredycie konsumenckim wzoru, maksymalne koszty pozaodsetkowe dla umowy nr (...), wynoszą 5.050,68 zł. Nadto wskazał, że z zapisów umowy wynikają trzy kwoty:

2. 129 zł - tytułem opłaty przygotowawczej;

4.259 zł - tytułem prowizji;

700 zł - tytułem przyznania (...).

Pozwany wskazał, że całkowicie niewyjaśniony i oderwany od powyższych postanowień umowy jest dalszy zapis, który wskazuje, iż całkowity koszt pożyczki wynosi 5.712 zł.

Nadto pozwany podniósł, iż postanowienie umowy zastrzegające obowiązek zapłaty na rzecz pożyczkodawcy prowizji w wysokości 4.250 zł stanowi niedozwoloną klauzulę umowną, jest rażąco wygórowana, bowiem przewyższa 70% kwoty wypłaconej pożyczki.

W ocenie pozwanego nie jest również uzasadnione obciążenie go opłatą za usługę (...) oraz odsetkami za korzystanie z kapitału za cały umówiony czas trwania umowy, bo skoro należności te stanowią ekwiwalent określonych świadczeń ze strony pożyczkodawcy w czasie obowiązywania umowy, to w przypadku jej wypowiedzenia, powinny być one obniżone proporcjonalnie do rzeczywistego czasu jej trwania. Pozwany wskazał, że odsetki od pożyczonego kapitału pożyczkodawca może pobierać jedynie w okresie obowiązywania umowy, zaś po tym czasie mu nie przysługują.

W trakcie toczącego się procesu pozwany powołał się na treść orzeczenia Trybunału Europejskiego z dnia 11 września 2019 r. w sprawie I C 383/18 oraz na zapis pkt 2.3 umowy, w którym wskazano, że w przypadku wcześniejszej spłaty pożyczki powinna być ona rozliczona w zakresie, w jakim została dotychczas spłacona.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 16 marca 2016 r. B. P. złożył w placówce (...) S.A. wniosek o udzielenie pożyczki. Pozwany dnia 17 marca 2016 r. zawarł z powodem (...) Spółką Akcyjną w B. umowę pożyczki gotówkowej nr (...).

(okoliczno ści bezsporne)

Integralną częścią umowy pożyczki była deklaracja wekslowa wystawcy weksła, w której pozwany upoważnił powoda do wypełnienia weksła, w szczególności do wpisania domicyliatu i wypełnienia weksła na sumę odpowiadającą zadłużeniu pozwanego łącznie z kosztami sądowymi. Mocą zawartej przez strony umowy pożyczki nr (...) powód udzielił pozwanemu pożyczki gotówkowej, której całkowita kwota pożyczki – wypłacona pozwanemu - wynosiła 6.000 zł.

Umowę zawarto na czas oznaczony, do upływu okresu kredytowania, tj. do dnia 28 marca 2018 r. lub do całkowitej spłaty wszystkich zobowiązań pożyczkobiorcy wynikających z umowy. Spłata pożyczki miała nastąpić w 24 miesięcznych ratach, od dnia 28 kwietnia 2016 r. do dnia 28 marca 2018 r. Wysokość miesięcznej raty wyniosła 488 zł. Całkowitą kwotę do zapłaty ustalono na kwotę 11.712 zł. Pożyczkodawca zastrzegł pobranie opłaty przygotowawczej w kwocie 129 zł, wynagrodzenia prowizyjnego w kwocie 4.259 zł oraz wynagrodzenia z tytułu przyznania na wniosek pożyczkobiorcy (...) w wysokości 700 zł. Całkowity koszt pożyczki określono na kwotę 5.712 zł. Rzeczywista roczna stopa oprocentowania została określona na 105,49%.

Każdorazowo na ratę pożyczki w kwocie 488 zł składały się kwoty udzielonej pożyczki y odsetkami (kwoty tytułem spłaty pożyczki naliczane były narastająco, a odsetki malejąco w każdej kolejnej racie) oraz:

3. opłata przygotowawcza w wysokości 5,38 zł, za wyjątkiem ostatniej określonej na kwotę 5,26 zł;

prowizja w kwocie 177,45 zł, za wyjątkiem ostatniej określonej na kwotę 177,65 zł;

cena (...) w wysokości 29,17 zł, za wyjątkiem ostatniej określonej na kwotę 29,09 zł.

W punkcie 2.2 umowy wskazano, że termin spłaty raty uważa się za zachowany w przypadku wpływu na właściwy rachunek pożyczkodawcy środków przeznaczonych na spłatę całkowitej kwoty do zapłaty najpóźniej w dniu wyznaczonym do spłaty.

W punkcie 2.3 umowy ustalono, że pożyczkobiorca ma prawo w każdym czasie do spłaty całości lub części całkowitej kwoty do zapłaty przed terminem określonym w umowie. Całkowity koszt pożyczki ulega obniżeniu o te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, chociażby pożyczkobiorca poniósł je przed tą spłatą. Kosztami o których mowa w zdaniu poprzedzającym są prowizja, cena (...) oraz odsetki umowne. Opłata przygotowawcza jako opłata, która nie jest zależna od okresu obowiązywania umowy, nie podlega zwrotowi. Z tytułu wcześniejszej spłaty pożyczki pożyczkodawca nie pobiera żadnych prowizji ani opłat.

Strony w umowie ustaliły, że po spłacie całkowitej kwoty do zapłaty w całości pożyczkodawca dokona ostatecznego rozliczenia pożyczki. W przypadku wystąpienia nadpłaty pożyczkodawca przekaze kwotę nadpłaty na rachunek wskazany w umowie w ciągu 14 dni od daty całkowitej spłaty.

Punkt 15 umowy zawierał wskazanie, że w związku z decyzją pożyczkobiorcy wyrażoną we wniosku, w związku z realizacją umowy pożyczkobiorcy będą przysługiwały dodatkowe uprawnienia w ramach (...), odnoszące się do odroczenia lub obniżenia rat.

Od zobowiązania przeterminowanego powód mógł naliczać odsetki za opóźnienie w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie.

Celem zabezpieczenia pożyczki pożyczkobiorca wystawił i przekazał pożyczkodawcy w dniu podpisania umowy weksel in blanco, który miał zostać wypełniony w przypadku braku spłaty zobowiązania.

Jeżeliby pożyczkobiorca nie zapłacił w terminie jednej raty pożyczki, pożyczkodawca mógł, po uprzednim wezwaniu go do zapłaty w terminie 7 dni od otrzymania wezwania, wypowiedzieć umowę pożyczki z zachowaniem trzydziestodniowego terminu i wypełnić weksel po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy do zapłaty zaległych rat w terminie 7 dni od otrzymania wezwania.

Pozwany wywiązał się z zaciągniętego zobowiązania względem pożyczkodawcy przed terminem. Pierwsze pięć rat, pożyczkobiorca uregulował zgodnie z przedstawionym przez pożyczkodawcę harmonogramem, następnie wraz z szóstą ratą pozwany dokonał spłaty pozostałego kapitału pożyczki wraz z odsetkami umownymi oraz całą opłatę przygotowawczą. B. P. przelał na rzecz pożyczkodawcy łączną kwotę 7.646,65 zł.

(dowody: wniosek o udzielenie pożyczki- k. 98-100v, weksel- k. 5, umowa pożyczki gotówkowej nr (...)– k. 58-60, 91-93, harmonogram spłat- k. 61, 94, deklaracja wekslowa – k. 95, karta klienta- 96-96v, tabela odsetek- k. 97, zeznania pozwanego słuchanego w charakterze strony – k. 103-105 [00:04:10-00:25:31, fakt spłaty opisanej kwoty 7.646,65 zł – niesporny, przyznany, co wynika z zeznań pozwanego słuchanego w charakterze strony oraz z pisma powoda k. 76, jak i pisma powoda k. 56])

Pismem z dnia 28 sierpnia 2017 r. powód wystosował do pozwanego ostateczne wezwanie do zapłaty kwoty 649,35 zł w terminie 7 dni od daty otrzymania pisma.

(dowód: ostateczne wezwanie do zapłaty- k. 78, potwierdzenie nadania przesyłki- k. 79-81)

W dniu 28 września 2017 r. powód skierował do B. P. pismo zawierające wypowiedzenie umowy pożyczki wraz z wezwaniem do wykupu weksla. W treści pisma wskazano, iż dłużna kwota łącznie wynosi 4.082,65 zł, składa się na nią:

4. 4.065,35 zł- kwota niespłaconej pożyczki;

17,30 zł- umowne odsetki z tytułu braku spłaty rat w terminie za każdy dzień zwłoki.

(dowód: wypowiedzenie umowy pożyczki wraz z wezwaniem do wykupu weksla- k. 6, potwierdzenie nadania przesyłki- k. 85-87)

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy (takich jak umowa pożyczki i dokumentacja okołopożyczkowa) oraz w oparciu o fakty przyznane przez same strony. Fakt zawarcia przez strony umowy pożyczki nie był sporny, podobnie jak wysokość poszczególnych wpłat dokonanych przez pozwanego oraz termin tych spłat. Zgodnie z treścią art. 229 kpc nie wymagają dowodu fakty przyznane w toku postępowania przez stronę przeciwną, jeżeli przyznanie nie budzi wątpliwości co do swej zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy. Stąd też fakty te, jak i dokumenty, Sąd uznał w pełni za wiarygodne.

Ustalenia stanu faktycznego oparto także o wiarygodne zeznania pozwanego. Były one konsekwentne, logiczne i spójne wewnętrznie oraz koherentne ze złożoną dokumentacją.

Pozwany B. P. w złożonych przez siebie zeznaniach nie kwestionował okoliczności zawarcia umowy pożyczki, podpisania deklaracji wekslowej i weksla in blanco. Pozwany natomiast podnosił, iż powództwo jest niezasadne z uwagi na spełnienie świadczenia względem pożyczkodawcy w całości przed upływem terminu wynikającego z zawartej przez strony umowy.

Analizując powyższe stwierdzić należy, że żądanie pozwu nie zasługiwało na uwzględnienie.

Podstawę prawną rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie stanowi przepis art. 720 § 1 kc, który stanowi, że przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Umowa pożyczki zobowiązuje zatem pożyczkodawcę do przeniesienia własności przedmiotu pożyczki na pożyczkobiorcę. Samo wydanie przedmiotu pożyczki może nastąpić w dowolny sposób, byle pożyczkobiorca miał możliwość swobodnego dysponowania czy to pieniędzmi, czy rzeczami będącymi przedmiotem umowy. Odwrotność opisywanej sytuacji występuje przy zwrocie pożyczki. Pożyczkobiorca po upływie określonego terminu jest zobowiązany zwrócić pożyczkodawcy otrzymane pieniądze/rzeczy, przy czym nie muszą to być te same pieniądze i te same rzeczy, o ile są zwracane w tej samej ilości i jakości. W braku odmiennego zastrzeżenia w odniesieniu do tych umów pożyczki, których przedmiotem są pieniądze, należy postępować stosownie do wymagań określonych zasadą nominalizmu (zob. szerz. Z. Gwalik, Komentarz do artykułu 720 Kodeksu cywilnego [w:] A. Kidyba, Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania – część szczególna, LEX 2010).

Regułą, jaka obowiązuje w dziedzinie prawa kontraktowego, jest zasada pacta sunt servanda. Prawidłowe zachowanie się dłużnika w wykonaniu zobowiązania polega na zadośćuczynieniu oczekiwaniom wierzyciela, którego uzasadnieniem jest istniejące między stronami zobowiązanie. Jeżeli dłużnik uchybia swoim obowiązkom, nie spełniając świadczenia lub spełniając je w sposób nienależyty, to wierzyciel może podjąć kroki zmierzające do przymusowej realizacji świadczenia (Z. Gawlik, Komentarz do art. 471 Kodeksu cywilnego [w:] A. Kidyba (red.), Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania – część ogólna, LEX 2010).

Na gruncie niniejszego postępowania nie ulega wątpliwości, że pozwany zawarł przedmiotową umowę pożyczki dobrowolnie i będąc w pełni świadomym. Umowę tę należy zatem co do zasady uznać za ważną.

Bezspornym też jest, przyznany przez stronę powodową, że pozwany dokonał wpłaty powodowi kwoty łącznie 7.646,65 zł, przy czym ostatnia wpłata wpłynęła do powoda w dniu 26.09.2016 r. i wynosiła 5.198,65 zł, czyli nastąpiła przed terminem wskazanym w harmonogramie spłat oraz przewyższała wysokość uzgodnionej raty.

Opierając się o treść zawartej przez strony umowy Sąd przyjął, iż powodowi na dzień 28 września 2016 r. należne były następujące kwoty:

6.000 zł tytułem kwoty pożyczki;

odsetki umowne naliczane od pierwszej do szóstej raty, w łącznej wysokości 269,93 zł;

opłata przygotowawcza w łącznej wysokości 129 zł;

cena (...) naliczona w stosunku do 6. pierwszych rat w łącznej wysokości 175,02 zł.

Łącznie pożyczkodawcy na dzień 17 września 2016 r. należna była kwota 7.638,65 zł. Zatem skoro pozwany przelał na rzecz powoda kwotę 7.645,65 zł, należało uznać, że wywiązał się w pełni z ciążącego na nim zobowiązania z tytułu umowy pożyczki zawartej z (...) S.A.

Należy tu zauważyć, iż treść pkt 2.3 zawartej przez strony umowy, wyraźnie wskazuje, iż pożyczkobiorca ma prawo w każdym czasie do spłaty całości lub części całkowitej kwoty do zapłaty przed terminem określonym w umowie. Całkowity koszt pożyczki ulega obniżeniu o te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, chociażby pożyczkobiorca poniósł je przed tą spłatą. Kosztami, o których mowa w zdaniu poprzedzającym są prowizja, cena (...) oraz odsetki umowne. Opłata przygotowawcza jako opłata, która nie jest zależna od okresu obowiązywania umowy, nie podlega zwrotowi. Z tytułu wcześniejszej spłaty pożyczki pożyczkodawca nie pobiera żadnych prowizji ani opłat.

W ocenie Sądu treść zawartej przez strony umowy jasno precyzuje, że w dacie wcześniejszego wywiązania się przez pożyczkobiorcę z zobowiązania, ciąży na nim obowiązek uiszczenia kwoty pożyczki, opłaty przygotowawczej oraz odsetek umownych, prowizji i ceny Twojego Pakietu naliczanych względem ilości rat, która w przedmiotowym przypadku ograniczała się do 6 rat. Skoro w umowie strony jednoznacznie ustaliły, że całkowity koszt pożyczki ulega obniżeniu o te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, to dokonane przez pozwanego i przedstawione rozliczenie jest prawidłowe. W ocenie Sądu brak jest uzasadnionych i logicznych powodów, aby w sytuacji, która miała miejsce w niniejszej sprawie, to jest spłaty całości wymagalnych na dany dzień umowy należności, należało art. 2.3 zawartej umowy interpretować jako zobowiązanie spłaty wszystkich wyliczonych w umowie, już nienależnych, opłat dodatkowych, za cały przewidywany okres umowy, by następnie „w rozliczeniu” je kredytobiorcy zwrócić. Taka interpretacja umowy de facto uniemożliwiałaby kredytobiorcy uzgodnioną spłatę pożyczki przed terminem za obniżeniem należności wskazanych w punkcie 2.3 umowy, jest też wewnętrznie sprzeczna, ponieważ co do zasady pożyczkobiorca i tak musiałby spłacić całą kwotę wynikającą z umowy, by otrzymać zwrot części wpłaconych opłat jako środków już pożyczkodawcy nienależnych z uwagi na spełnienie świadczenia przed terminem (zwrot tych środków strony niewątpliwie uzgodniły). Wskazać tu należy na art. 65 §2 kodeksu cywilnego, który stanowi, że w umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu. W ocenie Sądu ani zamiar ani cel umowy ani nawet dosłowne brzmienie art. 2.3 umowy nie pozwala na przedstawioną wyżej interpretację, jaką zdaje się prezentować powód. Na marginesie wtrącić tu zresztą należy, że stanowisko powoda w niniejszej sprawie w zasadzie sprowadzało się do powołania się na stosunek wekslowy, a nie uwzględniało konkretnej sytuacji faktycznej, która miała miejsce w niniejszej sprawie. O ile oczywiście zgodzić się należy, że powód złożył pozew wskazując na stosunek wekslowy, to jednak stosunek ten polegał na wystawieniu przez pozwanego weksla in blanco, co skutkuje możliwością zakwestionowania treści weksla poprzez odwołanie się do stosunku podstawowego, jakim była umowa pożyczki, co też pozwany uczynił. Sądowi z urzędu też wiadomo – z

uwagi na prowadzenie szeregu spraw wytoczonych przez powoda - że treść złożonego pisma w tej sprawie w żaden sposób nie odbiega od pism złożonych w innych sprawach z jego udziałem, i jest niejako sztamowym odwzorowaniem jego stanowiska, odnoszącego się do szeregu sytuacji braku spłaty zobowiązania przez pożyczkobiorcę. Tymczasem w prowadzonej sprawie stan faktyczny jest odmienny, pozwany bowiem zobowiązanie spłacił, czego zdaje się nie widzieć strona powodowa.

Mając na względzie powyższe rozważania i przytoczone przepisy prawa, powództwo należało oddalić, jak w punkcie I. sentencji wyroku.

Jednocześnie Sąd uznał za zasadne podniesione przez pozwanego zarzuty w zakresie klauzul abuzywnych zawartych przez powoda w badanej umowie oraz podziela w tym zakresie argumentację wskazaną w wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 13 września 2018 r. (sygn. C-176/17), który m.in. wskazał, że zważywszy na charakter i znaczenie interesu publicznego, jaki stanowi ochrona konsumentów znajdujących się w słabszej pozycji względem przedsiębiorców, art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13, zobowiązuje to państwa członkowskie do zapewnienia stosownych i skutecznych środków mających na celu zapobieganie stałemu stosowaniu nieuczciwych warunków w umowach zawieranych przez sprzedawców z konsumentami. Dlatego też sąd krajowy jest zobowiązany do zbadania z urzędu, czy dane warunki umowy mają nieuczciwy charakter, a także do tego, by dokonawszy takiego badania, zniwelować brak równowagi między konsumentem a przedsiębiorcą. Wyrok ten dotyczył sprawy zainicjowanej przez powoda.

W punkcie II. sentencji wyroku, na podstawie art. 98 § 1 K.p.c. orzeczono o kosztach postępowania. Strona przegrywająca sprawę obowiązana jest ponieść koszty procesu. Ponieważ w niniejszej sprawie stroną przegraną jest powód, Sąd zasądził od niego na rzecz pozwanego koszty zastępstwa procesowego ustalone na kwotę 900 zł w oparciu o treść Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie Dz.U.2015.1800.